

„KAIROS PLANET” – OMISIUNE SAU EROARE DE CALIFICARE

„KAIROS PLANET” – OMISSION OR LEGAL ERROR

Cristina CHIHAI, ORCID: 0000-0003-2830-3014
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.72:343(478)(094.4)

e-mail: chihai_cristina@yahoo.com

La etapa digitalizării serviciilor și produselor, rețeaua Multi Level Marketing (MLM) a cunoscut o dezvoltare prodigioasă. În anul 2014, a fost înființată compania „Kairos Planet”, care s-a catalogat ca un program Multi Level Marketing bazat pe închirierea spațiului calculatorului [1].

Piramida „Kairos Planet” a fost cunoscută și în Republica Moldova. Așadar, în perioada anului 2016, Z.A.I., C.V. și Z.A. au implementat o schemă frauduloasă de acumulare a banilor de tipul piramidelor financiare, care presupune obținerea unor venituri ilicite din atragerea cât mai multor investiții de la persoane fizice. În acest scop, persoanele spuneau că acționează în numele companiei străine „Kairos Planet”, deși nu erau angajați al acesteia, nu aveau încheiat vreun contract de prestare a serviciilor sau împuterniciri de a o reprezenta. Prin măsuri de promovare a produselor companiei „Kairos Planet”, cum ar fi plasarea informațiilor pe rețelele de socializare, organizarea de diferite seminare. Prin diferite metode de influențare și de manipulare, persoanele recrutate au fost induse în eroare, precum că în urma activării pachetelor companiei, procurate la un preț care varia de la 125 la 2.777 dolari SUA, vor beneficia de posibilitatea legală de a obține câștiguri bănești stabile din darea în chirie a memoriei calculatoarelor personale. În funcție de prețul pachetului procurat, persoanele vor acumula lunar bani virtuali, care timp de câteva luni vor acoperi costul investiției și vor avea posibilitatea de a-i extrage de pe conturile deschise în instituțiile financiare. Primind sumele bănești și pentru a crea o aparență a legalității activității desfășurate, persoanele au creat în numele deponenților conturi personale și le-au transferat valută internă. Cele trei persoane au însușit mijloacele bănești permise, utilizându-le în scopuri personale sau repartizându-le în continuare persoanelor care făceau parte din structura creată. Așadar, cele trei persoane au cauzat victimelor daune în proporții considerabile [2-12].

În drept, atât primele instanțe, cât și instanțele de apel au calificat acțiunile comise de Z.A.I., Z.A. și C.V. în baza art. 190 Cod penal, adică escrocherie (în redactarea Legii nr. 179 din 26 iulie 2018). Observăm că, prin prisma art. 10 CP, instanțele de fond și de apel au calificat acțiunile celor trei inculpați care au avut loc în anul 2016 potrivit art. 190 CP în redactarea Legii nr. 179/2018 [2-3; 5-8; 10]. În cazul inculpatului Z.A.I., Curtea Supremă de Justiție a casat decizia instanței de apel, din motivul că instanțele de fond

au încadrat faptele Z.A. potrivit conținutului legal al art. 190 CP, în redactarea Legii nr. 179/2018 [4].

Totuși, în cazul inculpatului Z.A., avocatul a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia pe motiv că fapta comisă trebuie calificată potrivit art. 263¹ Ccontr., care este o componență specială. În acest caz, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În acest sens, Curtea Supremă de Justiție a reținut că, *inter alia*, instanțele de fond nu au examinat: (i) învinuirea formulată în baza art. 190 CP (în redactarea Legii nr. 179/2018) coroborat cu art. 8, 10 și 118 alin. (2) CP; (ii) solicitarea apărării de a recalifica acțiunile lui Z.A. potrivit art. 263¹ din Ccontr. [9]. Totuși, Curtea de Apel Chișinău nu și-a expus asupra acestei cereri a apărării și l-a condamnat pe Z.A. pentru comiterea escrocheriei (în redacția Legii nr. 985 din 18 aprilie 2002) [10]. Această decizie a fost menținută de Curtea Supremă de Justiție prin Decizia din 30 septembrie 2020. Instanța de recurs a respins argumentele recurentului cu privire la necesitatea reîncadrării faptelor inculpatului în baza art. 263¹ Ccontr., susținând că instanța de apel a constatat în acțiunile inculpatului prezența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) CP, în acest sens nefiind semnalate careva erori [11]. Recursul în anulare declarat de avocatul condamnatului Z.A. a fost respins prin Decizia din 17 mai 2021 [12].

Analizând cele trei cauze deduse judecății, reținem că inculpații au organizat și au desfășurat o piramidă financiară în anul 2016. Acești trei inculpați au recrutat persoane și le-au promis că vor obține câștiguri lunare ca rezultat al procurării pachetelor companiei și dării în chirie a memoriei calculatoarelor personale. Observăm că atât Procuratura, cât și instanțele de judecată au fost tentate să califice acțiunile inculpaților potrivit art. 190 CP fie alin. (1), fie alin. (2) lit. b). Considerăm că calificarea efectuată de Procuratură și, ulterior, de instanțele judecătorești este incompletă, deoarece s-a lăsat fără apreciere juridico-penală una dintre cele mai relevante circumstanțe faptice – organizarea unei scheme piramidale.

Așadar, în cazul unor asemenea practici financiare, normele speciale sunt art. 241¹ CP sau art. 263¹ Ccontr. (în funcție de modalitatea faptică de comitere). Art. 241¹ alin. (1) CP incriminează practicarea ilegală a activității financiare fără înregistrare și fără autorizare în modul prevăzut de legislație (în redactarea până la modificările introduse de Legea nr. 225 din 15 decembrie 2017). Potrivit art. 8 CP, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. În acest caz, nu poate fi reținut efectul retroactiv al Legii nr. 225/2017, deoarece nu sunt prezente condițiile prevăzute de art. 10 CP. În cauzele deduse judecății, suntem în prezența acțiunii de practicare a activității financiare (manifestată prin organizarea piramidei financiare), urmată de inacțiunea de neînregistrare în modul prevăzut de lege. În acest caz, cei trei inculpați nu au înregistrat compania „Kairos Planet” la Agenția Servicii Publice, fapt confirmat prin extrasele din Registrul de stat al persoanelor juridice. De asemenea, conform Anexei nr.1 la Legea nr. 160/2011 nu este prevăzut niciun

act permisiv (licență/autorizație) pentru activitatea în discuție. Totuși, art. 241¹ alin. (1) CP este aplicabil și în cazul în care activitatea financiară practică fără înregistrare nu este susceptibilă de licențiere sau autorizare. În continuare, observăm că mijloacele financiare investite de către deponenți în cadrul piramidei și sustrate de către inculpați nu apar în calitate de element obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 241¹ alin. (1) CP. Prin urmare, daunele în proporții considerabile nu sunt absorbite de infracțiunea de practicare ilegală a activității financiare, fiind acoperite de infracțiunea de escrocherie. În acest caz, acțiunile inculpaților din cauzele deduse judecării urmau a fi calificate potrivit art. 241¹ alin. (1) CP în concurs cu art. 190 alin. (1) CP (în redactarea Legii nr. 179/2018).

Referințe:

1. <https://bit.ly/3QjuUAB> [Accesat: 29.08.2022].
2. Sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) din 23 august 2019. Dosarul nr. 1-25/2019. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3erloON>.
3. Decizia Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2020. Dosarul nr. 1a-2052/19. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3TBfkmG>.
4. Decizia Curții Supreme de Justiție din 6 aprilie 2021. Dosarul nr. 1ra-296/21. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3Bee5Tr>.
5. Sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) din 22 noiembrie 2019. Dosarul nr. 1-137/2019. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3CXNDyw>.
6. Decizia Curții de Apel Chișinău din 3 martie 2020. Dosarul nr. 1a-2375/2019. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3wXtmp8>.
7. Sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) din 30 noiembrie 2018. Dosarul nr. 1-597/18. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3QhsTVq>.
8. Decizia Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2019. Dosarul nr. 1a-2406/18. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3KJV9ix>.
9. Decizia Curții Supreme de Justiție din 2 iulie 2019. Dosarul nr. 1ra-1298/19. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3enS77B>.
10. Decizia Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2019. Dosarul nr. 1a-1551/19. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3Qgcj8G>.
11. Decizia Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2020. Dosarul nr. 1ra-903/20. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3q7TPfX>.
12. Decizia Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2021. Dosarul nr. 4-1re-74/2021. [Accesat: 29.08.2022] Disponibil: <https://bit.ly/3qcRLTQ>.